

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

III/1893/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény 33. § (2)-(4) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, valamint a jogszabály alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék bírása (a továbbiakban: indítványozó) – a törvényszék előtt 13.K.702.013/2025. számon folyamatban lévő ügy felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó a 2025. július 8-án kelt, 13.K.702.013/2025/9. számú végzésében a harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó általános szabályokról szóló 2023. évi XC. törvény (a továbbiakban: Btátv.) 33. § (2)-(4) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítását, megsemmisítését, és alkalmazásuknak a jelen ügyből, valamint bármely bíróság előtt folyamatban lévő, ugyanilyen tárgyú ügyből való kizárását kérte. A kifogásolt rendelkezések az indítványozó szerint ellentétesek az Alaptörvény XIV. cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésével.
- [2] 2. A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló ügyben – az alkotmányjogi panaszban, valamint az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: alperes) határozatában foglaltak szerint – egy kínai állampolgár 2022. május 13-án tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be, amely alapján részére kiállították a 2024. augusztus 31-ig érvényes, munkavállalási célú tartózkodási engedélyt. 2024.

július 30-án az érintett személy ismét tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be, amely alapján 2026. augusztus 31-ig érvényes, foglalkoztatási célú tartózkodási engedélyt kapott. A kínai állampolgár foglalkoztatója azonban 2024. december 3-án bejelentette az érintett foglalkoztatásának megszűnését. Ezt követően az érintett 2024. december 12-én összevont kérelmezési eljárás keretében foglalkoztatási célú tartózkodási engedély meghosszabbítása iránti kérelmet terjesztett elő, amely az EnterHungary kérelembenyújtó rendszeren keresztül 2024. december 13-án került befogadásra. Mivel azonban az előző foglalkoztató 2024. december 3-án már bejelentette az érintett kínai állampolgár foglalkoztatásának megszűnését, ezért az első fokon eljáró Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Budapesti és Pest Vármegyei Regionális Igazgatósága a 2025. január 13-án kelt, 106-1-171979/8/2024-T. számú határozatával a kérelmet elutasította, és rögzítette, hogy az érintett tartózkodási engedélye a Btátv. 33. § (2) bekezdése alapján érvénytelen, emiatt pedig a Btátv. 17. § (1) bekezdés *b)* pont *bb)* alpontja és 19. § (2) bekezdése alapján nem kérheti annak meghosszabbítását.

- [3] Az érintett – jogi képviselője útján – fellebbezett az elsőfokú határozat ellen, hivatkozva arra is, hogy a korábbi foglalkoztató adminisztrációs hiba miatt jelentette be 2024. december 3-án az érintett munkaviszonyának megszűnését, mert ennek tervezett időpontja valójában december közepére esett volna, ő pedig egy új munkáltatónál való munkavégzés céljából 2024. december 12-én már előterjesztette a foglalkoztatására vonatkozó kérelmet. A másodfokon eljáró alperes a 2025. március 14-én kelt, 106-T-6872/2025. számú határozatával a fellebbezést elutasította, az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta, és az érintett kínai állampolgárt az Európai Unió tagállamainak területéről Kína területére kiutasította.
- [4] A határozat indokolásában az alperes idézte a Btátv. 17. § (1) bekezdés *b)* pont *bb)* alpontját, 19. § (1) és (2) bekezdését, és azt állapította meg, hogy a korábbi munkáltató 2024. november 23-án jelentette be az érintett foglalkoztatásának 2024. november 16-án történt megszűnését. Ezt követően hivatkozott a Btátv. 33. § (2) bekezdésére, amely alapján az érintett a tartózkodási engedélye a foglalkoztatónak a munkaviszony megszűnéséről szóló bejelentése időpontjától számított 6. naptól érvénytelennek minősül. Emiatt az érintett foglalkoztatási célú tartózkodási engedélye 2024. november 29. napjától érvénytelen volt. A fellebbezésben írtakra reagálva az alperes arra is rámutatott, hogy a korábbi foglalkoztatótól 2024. november 23. után nem jött olyan újabb irat, amely szerint adminisztrációs hiba történt volna, és azt sem cáfolták, hogy az érintett foglalkoztatása megszűnt volna, pusztán azt jelezték, hogy ezt december közepén lett volna esedékes bejelenteni. 2024. november 23. után 6 napon belül azonban sem az érintett, sem a korábbi munkáltató nem jelezte, hogy adminisztrációs hiba történt volna. Mivel az érintett 2024. november 29. napjától nem rendelkezik érvényes tartózkodási engedéllyel, ezért nem felel meg a Btátv. 17. § (1) bekezdés *b)* pontjában foglaltaknak, így tartózkodási engedélye meghosszabbítása

iránti kérelmet el kellett utasítani. Az alperes megjegyezte, hogy az érintett nyilatkozatban vállalta a célországba történő visszatérést, annak tekintetében a *non-refoulement* elvet [Btátv. 102. § (1) bekezdés] sértő körülményről nem számolt be. A határozat rendelkező része szerint az érintettnek az Európai Unió tagállamai területét a határozat véglegessé válásától számított 30 napon belül kell elhagynia; ha ennek önként nem tesz eleget, akkor a hatóság kitoloncolja.

- [5] 3. Az alperesi határozat ellen az érintett kínai állampolgár keresetet terjesztett elő, kérve a Fővárosi Törvényszéket, hogy azt semmisítse meg, és az alperest kötelezze új eljárás lefolytatására. [A keresetben az érintett azonnali jogvédelem iránt is kérelmet terjesztett elő, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 50. § (2) bekezdés a) pontja alapján, halasztó hatály elrendelése céljából.] A keresetben ismét előadta, hogy munkaviszonya megszűnésének 2024. december 3-ai bejelentése adminisztrációs hiba volt, amelyet a munkáltató nyilatkozata is tartalmaz. Ezt a bizonyítékot – álláspontja szerint – az alperes nem értékelte a súlyának megfelelően. Az alperes védiratában előadta, hogy az érintett tartózkodási engedélyének érvényessége a fellebbezés előterjesztésekor már mindenképpen megszűnt, ezt megelőzően pedig a korábbi munkáltató nem jelezte, hogy adminisztrációs hiba történt volna, és az eredeti bejelentését sem vonta vissza. Ezért kérte a kereset elutasítását.
- [6] A Fővárosi Törvényszék 2025. június 25-én az ügyben tárgyalást tartott, amelyen – egyebek mellett – végzésben kötelezte az alperest a munkáltatói bejelentés megküldésére, és arra, hogy nyilatkozzon, hogy az mikor érkezett meg hozzá. Az alperes erre megküldött tájékoztatása szerint a korábbi munkáltató munkaviszony megszűntéről tett bejelentése az EnterHungary kérelembenyújtó rendszerben 2024. november 23-án 23:07-kor került rögzítésre, majd innen 2024. december 3-án iktatták be a Robotzsaru rendszerbe.
- [7] 4. Az indítványozó a bírói kezdeményezésben – az előtte folyamatban lévő peres eljárás felfüggesztésével egyidejűleg – a Btátv. 33. § (2)-(4) bekezdési alaptörvény-ellenességét állította, az Alaptörvény XIV. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése megsértése miatt.
- [8] Ismertette a megelőző idegenrendészeti tárgyú közigazgatási eljárást és az alperes által hozott határozatot, valamint az érintett kínai állampolgár keresetlevelét és az alperes védiratát.
- [9] 4.1. A Btátv. 33. § (2) bekezdése értelmében ha a vendégmunkás foglalkoztatása a tartózkodási engedélye érvényességi idején belül megszűnik, akkor a tartózkodási engedélye a foglalkoztatónak a munkaviszony megszűnéséről szóló bejelentése időpontjától számított 6. naptól érvénytelen. Ennek kapcsán az indítványozó szerint a jelen ügyben az a kulcskérdés, hogy az érintett kínai állampolgár tartózkodási

engedélye érvényes volt-e még a tartózkodási engedély hosszabbítása iránti kérelme benyújtásakor.

- [10] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot sérti a bírói kezdeményezés szerint, hogy a vendégmunkás részére kiadott tartózkodási engedély – a munkáltató intézkedése, illetve a munkaviszony megszűnésének bejelentése alapján – automatikusan válik érvénytelenné anélkül, hogy ennek tényéről, valamint pontos időpontjáról az érintett értesülne. [Megjegyzi az indítványozó, hogy a Btátv. 33. § (4) bekezdése nem az érvénytelenné válás tényéről, hanem az érvénytelenségről mint jogkövetkezményről való tájékoztatást írja elő az idegenrendészeti hatóság számára. Ezt pedig az idegenrendészeti hatóság megteheti előzetesen is, az általános tájékoztatás keretében, a kérelem benyújtásakor.] Az érvénytelenség bekövetkezte – és annak pontos időpontja – a Btátv. támadott szabálya értelmében nem a munkaviszony megszűnéséhez, hanem a foglalkoztató bejelentéséhez van kötve, amelyről az érintett külföldi nem értesül; így a tartózkodási engedélye érvénytelenné válásának pontos időpontjáról, és az országelhagyási kötelezettsége határidejéről sincs tudomása. Az indítványozó jelezte, hogy a konkrét ügyben a bejelentés ugyan 2023. november 23-án érkezett az idegenrendészeti hatósághoz, de a Robotzsaru rendszerbe csak 2024. december 3-án iktatták, és az idegenrendészeti hatóság munkatársai még 2024. december 13-án – az érintett kínai állampolgár személyes megjelenésekor – sem jelezték, hogy a tartózkodási engedély érvénytelen volna, sőt még a 2025. január 7-ei lekérdezés is érvényes állapotot mutatott.
- [11] Az indokolt hatósági döntéshez való jogot az indítványozó szerint sérti az, hogy a tartózkodási engedély érvénytelenítéséről nemhogy indokolt, de semmilyen hatósági döntés nem születik.
- [12] 4.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jog az indítványozó szerint azért sérül, mert a tartózkodási engedély érvénytelenítéséről hozandó formális hatósági döntés hiányában azzal szemben az érintett külföldi jogorvoslattal sem élhet. Megjegyzi az indítványozó, hogy az az (alperesi) álláspont, amely szerint a kiutasító döntéssel szembeni jogorvoslat során sérelmezhetik az érintettek a tartózkodási engedélyük érvénytelenítését is, nem tűnik helytállónak; mivel egyrészt ezekre az eljárásokra a Btátv. 101. § (3) bekezdése 8 napos, tárgyaláson kívüli döntéshozatalt ír elő, másrészt ehhez az érintett külföldinek meg kell tagadnia az ország önkéntes elhagyását, és az emiatt vele szemben hozott kiutasító döntéssel szemben kell pert indítania.
- [13] 4.3. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XIV. cikk (1) bekezdéséből is következik, hogy tartózkodási engedély érvénytelenítéséről csak egyedi, indokolással ellátott határozattal lehet dönten, hiszen ha idegen állampolgár Magyarország területén kizárólag a magyar hatóságok által egyedileg elbírált kérelme alapján élhet, akkor az

így megkapott engedély szintén csak egyedi elbírálással érvényteleníthető vagy vonható vissza.

- [14] 4.4. Az indítványozó álláspontja szerint az Európai Parlament és a Tanács harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodására és munkavállalására vonatkozó összevont engedélyre irányuló összevont kérelmezési eljárásról, valamint a harmadik országból származó, valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó munkavállalók közös jogairól szóló 2011/98/EU irányelve (2011. december 13.) (a továbbiakban: 2011/98/EU irányelv) 8. cikk (1)-(2) bekezdései alapján is következik, hogy tartózkodási engedély visszavonása esetén írásbeli döntésre és azzal szembeni jogorvoslatra van szükség.
- [15] A bírói kezdeményezés szerint a Btátv. vizsgált jogszabályhelyéhez fűzött jogalkotói indokolás sem ad információt arról, hogy mi indokolta az abban foglalt alapjogkorlátozást. A munkaviszony megszűnése természetesen maga után vonhatja a tartózkodási engedély felülvizsgálatát, akár egyszerűsített eljárásban is. A Btátv. 33. § (2) bekezdésének megsemmisítése esetén az idegenrendészeti hatóság ilyen esetekben a Btátv. 204. § (5) bekezdés *b)* pontja alapján, 8 napon belül, a külföldi idézése nélkül dönthetne az engedély visszavonásáról, és a 98. § (3) bekezdése alapján a kiutasításról. A külföldi ekkor sem értesülne az eljárás megindulásáról, de ez már az indítványozó szerint olyan arányos korlátozás, ami az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével összhangban állna.
- [16] Megjegyzi végül az indítványozó, hogy a Btátv. 33. § (3) és (4) bekezdései megsemmisítését arra tekintettel kezdeményezte, hogy a (2) bekezdés megsemmisítése esetén az arra visszautaló bekezdések inkoherenciát okoznának.

II.

- [17] 1. Az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott rendelkezései:

„XIV. cikk (1) Magyarországra idegen népesség nem telepíthető be. Idegen állampolgár – ide nem értve a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyeket – Magyarország területén a magyar hatóságok által egyedileg elbírált kérelme alapján élhet. A kérelem előterjesztése és elbírálása feltételeinek alapvető szabályait sarkalatos törvény határozza meg.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

[18] 2. A Btátv. indítvánnyal támadott rendelkezései:

„33. § (2) Ha a vendégmunkás foglalkoztatása a kiadott tartózkodási engedély érvényességi idején belül megszűnik, az e Fejezet szerinti tartózkodási engedély visszavonásával kapcsolatban egyedi idegenrendészeti hatósági eljárás lefolytatásának nincs helye, a tartózkodási engedély a foglalkoztatónak a munkaviszony megszűnéséről szóló bejelentése időpontjától számított 6. naptól érvénytelen.

(3) Az e Fejezet szerinti tartózkodási engedély iránti kérelemhez mellékelni kell a vendégmunkás nyilatkozatát arról, hogy a tartózkodási engedély (2) bekezdés szerinti érvénytelensége esetén az érvénytelenné válás napját követő 8 napon belül az Európai Unió tagállamai és más schengeni államok területéről önkéntesen távozik a távozás célországát megjelölve.

(4) Az idegenrendészeti hatóság a (2) bekezdés szerinti érvénytelenség és a (3) bekezdés szerinti nyilatkozat jogkövetkezményeiről tájékoztatja a vendégmunkást.”

III.

[19] 1. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.

[20] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontját, valamint az Abtv. 25. §-át és 51-52. §-ait értelmezve a 3058/2015. (III. 31.) AB végzés – az Alkotmánybíróság gyakorlatát összegezve – rögzítette, hogy „Nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha félreérthetően jelöli meg az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél [...], vagy pusztán megjelöli azt, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés [...]. Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés [...] vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns [...]. [...] Az Abtv. 25. §-ának (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, a kezdeményezésnek pedig az ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kell irányulnia [...]. Az Alkotmánybíróság

rámutatott, hogy az »eljáró bíró tehát csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell(ene). Ebből következően alapvető feltétel a támadott norma és a folyamatban lévő egyedi ügy közötti közvetlen összefüggés. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye [...] A bírói kezdeményezés mint normakontroll 'egyedi vagy konkrét' jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg és részletesen meg kell indokolnia, hogy valóban kell azt az adott ügyben alkalmaznia. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege« {3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [5]–[7]}." {Indokolás [19], [22].}

- [21] 2. Az indítványozó által támadott jogszabályi rendelkezéseket az előző pontban írt szempontok szerint vizsgálva megállapítható, hogy azok – különösen a Btátv. 33. § (2) bekezdése – a bíró előtt folyamatban lévő ügyben alkalmazandók; az érintett kínai állampolgár tartózkodási engedélye az ügyben az e szabályokban rögzített mechanizmus alapján vált érvénytelenné. Az indítványozó a támadott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét részletes és releváns indokolással alátámasztva állította.
- [22] 3. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz. Tartalmazza: a) a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 25. § (1) bekezdés]; b) az eljárás megindításának indokait; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezéseket [a Btátv. 33. § (2)-(4) bekezdései]; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIV. cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (7) bekezdés]; e) megfelelő indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a jogszabályi rendelkezéseket.
- [23] Az Alkotmánybíróság ezért a bírói kezdeményezést érdemben vizsgálta.

IV.

- [24] Az indítvány az alábbiak szerint nem megalapozott.

- [25] 1. Az Alkotmánybíróság a 3247/2025. (VII. 30.) AB határozatban (a továbbiakban: ABh.1.) már áttekintette a Btátv. szabályozási struktúráját, ebből a jelen ügy kapcsán releváns megállapítások az alábbiak: „A Btátv. 2. alcíme tartalmazza a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi tartózkodásának időtartamára és korlátaira vonatkozó főbb szabályokat. Ezek értelmében harmadik országbeli állampolgár Magyarországon rövid (180 napon belül 90 napot meg nem haladó; az Európai Unió szabályai szerint), tartós (180 napon belül 90 napot meghaladó; célhoz rendelt és engedélyhez kötve) vagy huzamos (eltérő rendelkezés hiányában határozatlan idejű) időtartamban tartózkodhat. A tartós tartózkodás jogcímeit részletesen és kimerítően a Btátv. 6. §-a sorolja fel. Az ország elhagyásának kötelezettségét előírva a Btátv. 7. § rögzíti, hogy: »(2) A magyarországi tartózkodásra való jogosultság lejártával az idegen állampolgárnak az ország területét haladéktalanul el kell hagynia. (3) A Magyarország területén jogcím nélkül tartózkodó, vagy a társadalmi együttélés feltételeit áthágó személyt – törvényben meghatározott esetekben és módon – egyedi döntéssel ki kell utasítani.« Utóbbi bekezdés szóhasználatából világosan kitűnik, hogy a Magyarország területén jogszerűtlenül tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok kiutasítása során méltányosság gyakorlására vagy mérlegelésre nincs lehetőség. A Btátv. Második Része a rövid időtartamú, a Harmadik Rész a tartós, a Negyedik Rész pedig a huzamos magyarországi tartózkodás általános és részletes szabályait tartalmazza.” {Indokolás [28]-[29].}
- [26] A bírói kezdeményezés által támadott Btátv. 33. § (2)-(4) bekezdések a Harmadik Részben, vagyis a harmadik országbeli állampolgárok tartós magyarországi tartózkodására vonatkozó szabályok – ezen belül is a vendégmunkások magyarországi tartózkodásának és foglalkoztatási jogviszonyuknak az összefüggéseit taglaló rendelkezések – között található. A vendégmunkásokra és a foglalkoztatási célú tartózkodási engedélyre vonatkozó szabályok közül a szabályozási kontextus bemutatása céljából említést érdemel a Btátv. 28. §-a, amelynek (1) bekezdése értelmében ilyen tartózkodási engedélyt az a vendégmunkás kaphat, aki a foglalkoztatásra irányuló jogviszonya alapján, ellenérték fejében, más részére, illetve irányítása alatt tényleges munkát végez. Az (5) bekezdés szerint a foglalkoztatási célú tartózkodási engedély legfeljebb 2 év határozott idejű tartózkodásra jogosít Magyarországon, ez azonban a (6) és (7) bekezdésekben írt módon meghosszabbítható, illetve újra benyújtható. A (11) bekezdés szerint ha a vendégmunkás más foglalkoztatóval kíván foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt létesíteni, vagy a munkakörben vagy a munkavégzési helyben változás áll be, a vendégmunkásnak a foglalkoztatási célú tartózkodási engedély meghosszabbítása iránti kérelmet kell előterjesztenie. A Btátv. 29. § (1) bekezdése előírja továbbá, hogy: „A foglalkoztató köteles gondoskodni arról, hogy foglalkoztatás céljából kiállított tartózkodási engedéllyel rendelkező vendégmunkás a munkaviszonya megszűnése vagy megszüntetése esetén Magyarország területét a munkaviszony megszűnését

követő legkésőbb hatodik napon elhagyja.” E rendelkezést erősíti a Btátv. 33. § (1) bekezdése is, amely világosan kimondja, hogy a vendégmunkás magyarországi tartózkodásának jogalapja a vendégmunkás foglalkoztatásra irányuló jogviszonyának fennállása a tartózkodási engedélyben nevesített foglalkoztatónál. A munkáltató és a fogadó szervezet felelősségét a Btátv. 145. §-a külön is részletezi, előírva, hogy nekik, hogy meg kell győződniük arról, hogy a harmadik országbeli állampolgár rendelkezik-e érvényes tartózkodási engedéllyel, és a foglalkoztatásuk megkezdését 5 napon belül be kell jelenteniük az idegenrendészeti hatóságnak. Az (5) bekezdés szerint pedig: „A munkáltató vagy a fogadó szervezet a bejelentés alapjául szolgáló tény vagy körülmény beálltától számított 5 napon belül köteles bejelenteni az idegenrendészeti hatóságnak, hogy a munkavégzés a munkavégzésre jogosító tartózkodási engedély érvényességi idején belül megszűnik.” E kötelezettség elmulasztását a Btátv. közrendvédelmi bírsággal fenyegeti.

- [27] 2. A bírói kezdeményezés szerint a Btátv. 33. § (2) bekezdése amiatt sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot, mert az alapján a foglalkoztatási célú tartózkodási engedély a munkáltató intézkedése alapján – a munkaviszony megszűnése esetén (annak bejelentésekor), külön hatósági döntés nélkül –, automatikusan válhat érvénytelenné, ennek pontos idejéről az érintett harmadik országbeli állampolgár pedig nem is feltétlenül szerez tudomást.
- [28] 2.1. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmával az Alkotmánybíróság már több döntésében foglalkozott. A 3223/2018. (VII. 2.) AB határozatban egyebek mellett azt hangsúlyozta a testület, hogy: „A tisztességes hatósági eljárás követelménye egyetlen hatósági eljárásban sem sérülhet, jöllehet az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményrendszer eltérő lehet az egyes szakigazgatási eljárásokban, azok sajátosságaira tekintettel. Az Alaptörvényből levezethető követelményeknek tehát figyelemmel kell lenniük az egyes szakigazgatási eljárások speciális vonásaira.” {Indokolás [34].} Az Alkotmánybíróság a tisztességes hatósági eljáráshoz való jognak számos részjogosítványát is azonosította, így például a határozat közlése követelményét {6/2017. (III. 10.) AB határozat, Indokolás [37]–[39]}, a közlés módját {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [109]}, a fegyveregyenlőség követelményét az olyan hatósági eljárásokban, amelyek ellenérdekű ügyfelek részvételével zajlanak {10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [61]–[63]}, valamint az iratbetekintéshez való jogot {3223/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [36]}. A 3090/2019. (V. 7.) AB határozat és a 17/2019. (V. 30.) AB határozat azt is megállapította, hogy teljességre törekvő megközelítésben ez az alapjog a hatóság jogi eljárásának egészére nézve jelent egy alapjogilag egységként értékelt és védett minőséget. {3090/2019. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [30]; 17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [39].} Az alapjog kapcsán hangsúlyozta továbbá az

Alkotmánybíróság, hogy: „Elvként érvényesül a pártatlan, részrehajlás nélküli ügyintézés, a jogegyenlőség, a diszkrimináció tilalma, valamint a tisztességes ügyintézés követelménye. A tisztességes hatósági eljárás alapvető követelménye, hogy a közigazgatási hatóság az eljárása során köteles megtartani és másokkal is megtartatni a jogszabályi rendelkezéseket. [...] A közigazgatási szerv a jogalkalmazás során, a konkrét eljárásában nem hagyhatja figyelmen kívül az ügyfél jogait, egyidejűleg kell teljesítenie közérdekvédelmi és szubjektív jogvédelmi funkcióját.” {3311/2018. (X. 16.) AB határozat, Indokolás [26], [28].}

- [29] 2.2. Amint az a Btátv. fent idézett szabályaiból is kitűnik, a 28. § (1) és (5) bekezdései, valamint a 33. § (1) bekezdése alapján a foglalkoztatási célú tartózkodási engedély legfeljebb 2 év magyarországi tartózkodásra jogosít, foglalkoztatásra irányuló jogviszony fennállásához kötöten. Ezzel összhangban a Btátv. 29. § (1) bekezdése kötelezettségül is szabja a foglalkoztatónak, hogy a vendégmunkás munkaviszonyának megszűnése vagy megszüntetése esetén köteles gondoskodni arról, hogy az érintett legkésőbb az ettől számított 6. napon Magyarország területét elhagyja; valamint a 145. § (5) bekezdése alapján 5 napon belül az idegenrendészeti hatóságnak is be kell jelentenie, ha a tartózkodási engedély annak érvényességi idején belül megszűnik. E bejelentéstől számítva a 6. naptól válik érvénytelenné a tartózkodási engedély – a bírói kezdeményezéssel támadott Btátv. 33. § (2) bekezdése alapján. A Btátv. 33. § (3) bekezdése szerint pedig a vendégmunkásnak már a tartózkodási engedély iránti kérelemhez mellékelnie kell az arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy a tartózkodási engedély (2) bekezdés szerinti érvénytelensége esetén az érvénytelenné válás napját követő 8 napon belül az Európai Unió tagállamai és más schengeni államok területéről önkéntesen távozik a távozás célországát megjelölve.
- [30] A jelen ügyben megállapított tényállás szerint ilyen, legfeljebb 2 év magyarországi tartózkodásra jogosító, és foglalkoztatásra irányuló jogviszony fennállásához kötött tartózkodási engedéllyel rendelkezett az érintett kínai állampolgár, amelynek időtartama 2026. augusztus 31-ig szólt, de még ezen időtartamon belül, 2024. november 23-án a munkáltatója bejelentette az idegenrendészeti hatóság felé, hogy az ő munkaviszonya megszűnt. Az idegenrendészeti hatóság által kiadható, a vendégmunkások – foglalkoztatási jogviszonyhoz kötött – tartós magyarországi tartózkodására vonatkozó engedély olyan hatósági engedély, amelynek érvényességi ideje egyrészt egy konkrét időtartamtól (2 év), másrészt egy feltételtől (az érintett munkaviszonya fennállásától) függ. Ezek az érvénytelenségre vezető körülmények mind a Btátv. szabályai alapján, mind pedig a tartózkodási engedély iránti kérelemből – annak 12. pontjából – előre megismerhetők és kiszámíthatók. A tartózkodási engedélyt kapó harmadik országbeli állampolgár így már a kérelme benyújtásakor tisztában lehet azzal, hogy mind az engedély időtartamának lejártakor, mind pedig munkaviszonya megszűnésekor vagy megszüntetésekor meghatározott időn belül

érvénytelenné válik, így neki – hosszabbítás, vagy új, jóváhagyott kérelem hiányában – Magyarország és az Európai Unió tagállamai területét el kell hagynia. Az Alkotmánybíróság nem azonosította az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog olyan aspektusát, vagy olyan részjogosítványát, amelyet sértene az olyan hatósági engedélytípus, amely előre meghatározott időtartam leteltéig, vagy feltétel bekövetkeztéig érvényes; ebből következően az érvénytelenné válása automatizmusként, külön hatósági döntés nélkül következik be. Azt, hogy ilyen esetekben az érvénytelenné válásról az idegenrendészeti hatóságnak nem kell külön határozatot hoznia, a tartózkodási engedély jellege mellett a Magyarországon élők önazonosságának és hagyományos társadalmi környezetének védelmével, mint Alaptörvényből következő alkotmányos értékkel, valamint ebből fakadóan a Magyarország területén illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok eltávolításának, illetve szökésük megakadályozásának követelményével is összhangban áll (lásd: 3247/2025. (VII. 30.) AB határozat, Indokolás [43]). A 32/2021. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [110] pontjában megfogalmazottak szerint „Magyarország területi egységére, népességére, államformájára és állami berendezkedésére vonatkozó elidegeníthetetlen rendelkezési jogának védelme az alkotmányos önazonosság részét képezi”. A tartózkodási engedély érvénytelenné válásának automatizmusa ezért magyarázható az idegenrendészeti igazgatás – szakigazgatási sajátosságait tükröző – közérdekvédelmi szempontjaival; ez pedig mindaddig nem kerül ellentétbe a szubjektív jogvédelmi funkcióval és az ügyfél jogaival, amíg az érvénytelenné válás bekövetkezésének okai, az érvénytelenné válás mechanizmusa és az ilyenkor tanúsítandó magatartás jogszabályban mindenki által előre megismerhető módon rögzítve van. Jelen esetben ráadásul a tartózkodási engedély érvénytelenné válásáról nem az idegenrendészeti hatóság döntött, hanem az a munkaviszony megszűnéséhez vagy munkáltató általi megszüntetéséhez kapcsolódó, járulékos jogkövetkezmény volt.

- [31] Mindezek miatt a bírói kezdeményezésben írt okokból a jelen ügyben az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme nem állapítható meg, az erre alapított indítványi elemet az Alkotmánybíróság ezért elutasította. Megjegyzi azonban az Alkotmánybíróság, hogy a 3247/2025. (VII. 30.) AB határozat, Indokolás [46] és [53] pontjaiban hangsúlyozott, ilyen ügyekben elvárható, felek közötti együttműködési kötelezettség alapján feltételként támasztható a vendégmunkások foglalkoztatóival szemben, hogy ők a vendégmunkásokkal egyértelműen közölik úgy a foglalkoztatási jogviszonyuk végének, mind pedig ennek az idegenrendészeti hatóság felé történő bejelentésének az időpontját, ezen időpontokkal kapcsolatban az érintetteket ne vezessék félre, ne tévesszék meg.

- [32] 3. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét is állította, arra hivatkozással, hogy mivel a harmadik országbeli állampolgár tartózkodási engedélye érvénytelenné válásáról nem hoznak formális hatósági döntést, így azzal szemben jogorvoslattal sem lehet élni.
- [33] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében „a jogorvoslathoz való jog tárgyát tekintve a bírói, illetőleg hatósági döntésekre terjed ki, tartalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége. A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges [...]. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát [...]. {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60].}
- [34] Az Alkotmánybíróság visszautal a jelen határozat Indokolása IV. részének 2. pontjában írtakra; ismét hangsúlyozva, hogy az alapügy felperese legfeljebb 2 év magyarországi tartózkodásra jogosító, foglalkoztatásra irányuló jogviszony fennállásához kötött tartózkodási engedéllyel rendelkezett, amely azonban – a foglalkoztató bejelentése alapján – a munkaviszonya megszűnése miatt még az érvényességi idején belül megszűnt. Mivel a foglalkoztatási célú tartózkodási engedély esetében – e jogintézmény elnevezéséből is kitűnően, a Btátv. 29. § (1) bekezdése, 33. §-a és 145. § (5) bekezdése alapján – a tartózkodás jogalapját a munkaviszony adja, ebből adódóan annak érvényességi idején belüli megszűnése, mint járulékos jogkövetkezmény, a foglalkoztatási jogviszonyt létesítő felek döntésén (vagy valamely személyükben rejlő okon), és nem az idegenrendészeti hatóság határozatán alapul. Ilyen esetben az érintett munkavállaló, ha álláspontja szerint a munkaviszonya jogellenesen ért véget, nincs elzárva attól, hogy – az idegenrendészeti jogkövetkezmények tiszteletben tartása mellett – a munkajogi jogszabályokban írt esetekben és módon bírósághoz forduljon. Amennyiben az érintett az idegenrendészeti jogkövetkezményeknek nem veti alá magát, és a Btátv. által szabott határidőn belül az Európai Unió tagállamai és más schengeni államok területéről önkéntesen nem távozik, akkor vele szemben az idegenrendészeti hatóság kiutasítást elrendelő határozat hoz, amellyel szemben a Btátv. 101. § (2)-(3) bekezdései szerint ugyancsak bírósághoz lehet fordulni. Ezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét állító részében is elutasította.
- [35] 4. A bírói kezdeményezésben foglaltak szerint a Btátv. 33. § (2) bekezdésében foglaltak sértik az Alaptörvény XIV. cikk (1) bekezdését is, mert abból, hogy idegen állampolgár Magyarország területén csak a magyar hatóságok által egyedileg elbírált kérelem alapján élhet, az következne, hogy az ilyen engedély érvénytelenítésére vagy visszavonására is csak egyedi elbírálással kerülhet sor.

- [36] Ezen indítványi elem kapcsán az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az idézett alaptörvényi rendelkezés nem zárja ki, hogy a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi tartózkodáshoz megkívánt, egyedileg elbírált kérelem alapján kiadott engedély érvényességi időt vagy feltételt tartalmazzon. Ilyen esetben az érvényességi időtartam letelte, vagy a meghatározott feltétel bekövetkezte (mint például jelen esetben a foglalkoztatási jogviszony, mint jogalap megszűnése) a jogszabályban előre rögzített feltételek szerint együtt jár magának az engedélynek az érvénytelenné válásával is. Ez nem azonos azzal az esettel, amikor az idegenrendészeti hatóság egyedi ügyben a tartózkodásra jogosító okmány visszavonásáról határoz, például valamely törvényben meghatározott magatartási szabály megszegése miatt.
- [37] Az Alaptörvény XIV. cikk (1) bekezdése csak a magyarországi tartózkodás kérelmezésére és annak elbírálására nézve fogalmaz meg követelményeket, így az egyedi elbírálás követelményét is; ezért nem áll vele ellentétben az, ha a tartózkodásra jogosító okmányok érvényessége előre általánosan meghatározott időtartamhoz vagy feltétel fennálltához van kötve. Ezért az Alkotmánybíróság az ezen alaptörvényi rendelkezés sérelmét állító indítványi elemet is elutasította.
- [38] 5. Az indítványozó a Btátv. támadott szabályának a 2011/98/EU irányelvbe ütközését is állította. Az Alkotmánybíróság e hivatkozás kapcsán emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja, valamint az Abtv. 25. § (1) bekezdése és 32. § (2) bekezdése szerint bírói kezdeményezés alapján az alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenességét, illetve nemzetközi szerződésbe ütközését vizsgálhatja, de a „hatáskörére vonatkozó hatályos szabályok [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés, illetve az Abtv.] jelenleg sem biztosítanak lehetőséget arra, hogy az Alkotmánybíróság azt a kérdést megvizsgálja, hogy valamely jogszabály formai vagy tartalmi értelemben az Európai Unió jogával összhangban került-e elfogadásra.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [54].}
- [39] Mivel a Btátv. 33. § (3) és (4) bekezdései alaptörvény-ellenességét az indítványozó külön nem állította, és kizárólag a Btátv. 33. § (2) bekezdésének megsemmisítése esetére, az inkoherenca elkerülése érdekében kérte azt, hogy az Alkotmánybíróság e bekezdéseket is semmisítse meg, ezért a Btátv. 33. § (3) és (4) bekezdései alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.
- [40] 6. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói kezdeményezés a benne hivatkozott alaptörvényi rendelkezések sérelmét megalapozottan nem veti fel, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

Budapest, 2025. szeptember 2.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró